

Dóczi Tamás⁹³

Sportturizmus Magyarországon a számok tükrében (Sport tourism in Hungary: a quantitative approach)

Az elmúlt néhány évtized során a sport és a turizmus, két korábban is igen jelentős iparág, hatalmas fejlődésen ment keresztül. A sport és a turizmus közötti kapcsolatban rejlő potenciált a politika is felismeri, kérdés azonban, hogy a sportturizmus, ezen belül az aktív turizmus mennyire elterjedt, és mennyire *lehet* elterjedt a közeljövőben a magyar lakosság körében. Kutatásunk survey módszer segítségével, országos reprezentatív mintán készült (N=1027). Első lépésben a következő alapvető kérdésekre fókuszáltunk: (1) Mennyire elterjedt a testmozgás, illetve az utazással töltött pihenés a magyar lakosság körében? (2) Mennyire látható összefüggés a sportolási és az utazási hajlandóság között? Az eredmények alapján a sportolási és utazási szokások tekintetében négy csoportot lehetett elkülöníteni, ezek mélyreható elemzése az adatfeldolgozás második fázisában történt. A csoportok vizsgálatakor az alábbi kérdésekre kerestünk választ: (1) Hogyan jellemezhető a négy csoport társadalmi összetétele? (2) Milyen szabadidős szokások jellemzik őket? (3) Milyen a csoportok tagjainak társas kapcsolati hálója? (4) Milyenek az egészséges életmóddal, illetve ezen belül a sporttal kapcsolatos attitűdjeik? A kutatás eredményeinek elemzése arra enged következtetni, hogy az aktív turizmus társadalmi bázisa Magyarországon még nem túl széles, a magyar lakosság nagy részét alapvető életfeltételei, tehát lakóhelye, egészségi állapota és anyagi helyzete akadályozza az aktív turizmusba, és egyáltalán a tartalmas szabadidős elfoglaltságokba való bekapcsolódásban. További gondot jelent, hogy sokan nem ismerik fel az életmódbeli tényezők jelentőségét az egészségi állapot alakulásában, illetve ha a sport egészségre gyakorolt pozitív hatásait el is ismerik, sokak számára a testmozgás nem jelent örömet. Ezért fontos, hogy a testmozgással kapcsolatos pozitív tartalmú üzenetek elérjék a különböző társadalmi csoportokat. Ezekben az üzenetekben - a sokszor emlegetett egészségvédő szerep mellett - a sport, mint tartalmas és élvezetes szabadidős elfoglaltság rekreációs és társas aspektusait is érdemes lenne jobban hangsúlyozni.

Dupcsik Csaba⁹⁴, PhD

Társadalmi igény és társadalomtudományok – a romakutatások példája (Social demands and social sciences: the example of the research of the Roma)

A magyarországi társadalomtudományokat születését is megelőző felismerés, hogy a romák és nem romák kapcsolatait, a legfinomabban szólva is számos probléma terheli. Ez a problematikusság a 20. század folyamán folyamatosan éleződött, miközben a romák váltak a legnagyobb magyarországi kisebbséggé. A romák és a velük kapcsolatos „többségi” problémák iránti érdeklődés azonban egyeletlen volt: az 1890-es évtized rövid felfutása után a cigányok közel hét évtizedre szinte eltűnnek a hazai társadalomtudományos irodalomból (is).

Az érdeklődés növekedése az 1970-es évek legelején vált érzékelhetővé, de a növekedés a 20. század utolsó éveiben kezdte elérni a... – előadásom egyik témáját éppen ez a dilemma képezi, nevezetesen, hogy mégis *milyen* (mennysiségi) szintet „kell” elérnie a romák kutatásának, miért és hogyan.

⁹³ Semmelweis Egyetem

⁹⁴ MTA Szociológiai Kutatóintézet

A másik dilemma ezen kutatások, illetve az ezekre – akárcsak részben – alapozó irodalom „politikai” irányultsága. Nem akarom újratekinteni a „pozitivizmus-vitát” (mivel valószínűleg nem is lennék rá képes), pusztán adottnak feltételezem, hogy a romák kutatói tisztában vannak azzal, hogy írásuk milyen hatást fog kiváltani befogadóikból (ha lesznek egyáltalán). Magyarán: a magyar diskurzusok részvevői a legsemlegesebb, kínosan leíró látszatra törekvő írásból is dekódolni fogják, hogy az adott írás „a cigányokkal van-e” vagy azok ellen. Annál is könnyebb ezzel az „erős tudásszociológia” előfeltevéssel élnünk, mivel a magyarországi roma-kutatások területén ez az irányultság – más területekkel összehasonlítva – igen gyakran explicit is.

Miközben a mai Magyarországon a mindennapi diskurzusokban a legtöbb alkalommal, a médiában pedig viszonylag gyakran előítéletes közegben jelennek meg a romák, addig a mai magyarországi cigánykutatásokat emancipatorikus és kritikai megközelítések dominálják. A társadalomtudományokat tehát azok a megközelítések uralják, amelyek – kimondva-kimondatlanul, de a leggyakrabban kimondva – a cigányság emancipációjára törekednek, s amelyek a romák marginális helyzetéért inkább kritizálják a „többséget”, mint magukat a romákat. Noha „lenne rá társadalmi igény”, az előítéletes cigánykutatások – szemben mondjuk a publicisztikával – napjainkra valósággal marginalizálódtak.

Duránszkai, Gábor⁹⁵

Recruitment of the polling

(A közvéleménykutatás szervezése)

To ensure representativeness during the session requires, not only a carefully draw up a sample of inhabitants of Kaposvár and neighbourhoods, rather more a management of respondents willingness to take part in the event.

As the recruiter of the Deliberative Poll we would highlight the voice of the fieldwork, including how people felt about the local theme, how we managed uncertainty in connection with taking on invitation. Finally we get answer on what extant demographical distributions could ensure for and during the event.

Farkas Zoltán⁹⁶, CSc

A társadalmi struktúra és a rendi rétegződés

(The social structure and the order stratification)

Az előadás témája egy általános szociológiai elméletbe illeszkedik, de bizonyos mértékig abból kiemelve is érthető. Az előadásban egy adott egyén vagy csoport társadalmi helyzetének a társadalmi viszonyok hálózatában elfoglalt helyét nevezem. Megkülönböztetem a társadalmi helyzet két összetevőjét: (1) az érdekviszonyok hálózatában elfoglalt helyzetet és (2) az erőviszonyok szerinti társadalmi helyzetet. Társadalmi állapotnak nevezem általában az érdekérvényesítés mértékének egyenlőtlenségi rendszerében elfoglalt helyet.

⁹⁵ TNS Hungary

⁹⁶ Miskolci Egyetem